

ВИКЛИКИ ТА ІМПЕРАТИВИ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

©2024 ПАНЧЕНКО В. А.

УДК 658.3
JEL: D22; D47; E03; E69; M10

Панченко В. А. Виклики та імперативи посилення економічної безпеки України в умовах війни

У статті аналізується проблематика управління та забезпечення економічної безпеки держави. Метою дослідження визначено ідентифікацію й узагальнення викликів і обґрунтування імперативів посилення економічної безпеки України в умовах війни. Показано та доведено, що стан безпеки національної економіки України в умовах повномасштабної війни істотно послабився. Встановлено, що підтвердженням цього стало: послаблення макроекономічної складової через руйнування, релокацію та закриття підприємств і бізнесів; ускладнення гарантування фінансової безпеки через скорочення надходжень до державної казни та місцевих бюджетів і зростання витрат на безпеку та оборону; зниження стійкості зовнішньоекономічної безпеки через призупинення авіаційних і морських перевезень; спад у сфері інвестиційної безпеки внаслідок посилення воєнних ризиків і загроз; дестабілізацію інноваційної безпеки через труднощі в інноваційно-технологічній діяльності суб'єктів господарювання; загострення викликів соціальної та демографічної безпеки внаслідок масових зовнішніх і внутрішніх вимушених переміщень населення, втрат робочих місць, зниження рівня доходів, зростання безробіття і т. п. Визначено імперативи державної політики відновлення економічної стійкості та забезпечення економічної безпеки національної економіки України в умовах війни. Визначено засоби посилення таких компонентів економічної безпеки України, як макроекономічна, виробнича, фінансова, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, соціально-демографічна. Новизна результатів дослідження полягає в подальшому розвитку методико-прикладних положень ідентифікації викликів та визначення імперативів державної політики зміцнення економічної безпеки держави в умовах війни. Практична значущість результатів дослідження бачиться в можливості реалізації визначених імперативів профільними органами державного управління з метою посилення економічної безпеки України на тлі викликів і загроз повномасштабної війни.

Ключові слова: національна економіка, державне управління, регулювання, економічна безпека, система, функціонально-структурні складові, виклики, ризики, загрози, імперативи зміцнення.

Рис.: 2. **Бібл.:** 17.

Панченко Володимир Анатолійович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту авіаційної діяльності, Українська державна льотна академія (вул. Степана Чобану, 1, Кропивницький, 25005, Україна)

E-mail: op_panchenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0958-7752>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/JAC-4315-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203141806>

UDC 658.3
JEL: D22; D47; E03; E69; M10

Panchenko V. A. Challenges and Imperatives of Strengthening the Economic Security of Ukraine in Conditions of Wartime

The article analyzes the issues of management and ensuring the economic security of the State. The aim of the research is to identify and generalize the challenges and to substantiate the imperatives of strengthening the economic security of Ukraine in the conditions of wartime. It has been shown and proved that the state of security of the national economy of Ukraine has significantly weakened in the conditions of a full-scale war. It is found that the confirmation of this was the weakening of the macroeconomic component due to the destruction, relocation and closure of enterprises and businesses, the complication of the issue of guaranteeing financial security due to the reduction of receipts to the State treasury and local budgets and the increase in security and defense costs, the decrease in the stability of foreign economic security as a result of the suspension of aviation and sea transportation, decline in investment security as a result of increased military risks and threats, destabilization of innovative security due to difficulties in the innovative and technological activities of business entities, aggravation of social and demographic security challenges due to massive external and internal forced population movements, job losses, lower income levels, increase in unemployment, etc. The imperatives of the State policy of restoring economic stability and ensuring the economic security of the national economy of Ukraine in the conditions of wartime have been determined. Means of strengthening such components of Ukraine's economic security as macroeconomic, industrial, financial, foreign economic, investment-innovative, socio-demographic are identified. The novelty of the research results lies in the further development of methodological and applied provisions for identifying challenges and determining the imperatives of the State policy of strengthening the economic security of the State in conditions of wartime. The practical significance of the research results lies in the possibility of implementation of the determined imperatives by specialized State administration bodies in order to strengthen the economic security of Ukraine in the environment of challenges and threats of the full-scale war.

Keywords: national economy, State administration, regulation, economic security, system, functional and structural components, challenges, risks, threats, strengthening imperatives.

Fig.: 2. **Bibl.:** 17.

Panchenko Volodymyr A. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Aviation Management, Ukrainian State Flight Academy (1 Stepana Chobanu Str., Kropyvnytskyi, 25005, Ukraine)

E-mail: op_panchenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0958-7752>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/JAC-4315-2023>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57203141806>

Економічна безпека України і до повномасштабної війни характеризувалася не надто високим рівнем, що підтверджувалося низькими позиціями вітчизняного національного господарства у визнаних міжнародних рейтингах конкурентоспроможності, інноваційного розвитку, якості життя тощо. Проте в умовах повномасштабного воєнного вторгнення економічне та соціальне середовище країни різко погіршилося, що призвело до послаблення більшості характеристик економічної безпеки держави.

Головним чином йдеться про погіршення макроекономічної складової через руйнування, релокацію та закриття підприємств і бізнесів; ускладнення гарантування фінансової безпеки внаслідок скорочення надходжень до державної казни та місцевих бюджетів і зростання витрат на безпеку і оборону; зниження стійкості зовнішньоекономічної безпеки через призупинення авіаційних і морських перевезень; спад у сфері інвестиційної безпеки через посилення воєнних ризиків і загроз; дестабілізацію інноваційної безпеки як наслідок труднощів у інноваційно-технологічній діяльності суб'єктів господарювання; загострення викликів соціальної та демографічної безпеки внаслідок масових зовнішніх і внутрішніх вимушених переміщень населення, втрат робочих місць, зниження рівня доходів, зростання безробіття і т. п.

Таким чином, актуалізуються завдання обґрунтування імперативів, а також визначення дієвих та ефективних інструментів і засобів більш проактивної державної політики щодо зміцнення економічної безпеки держави та її складових у нових сучасних умовах нестабільності й економічної кризи, погіршення якості життя населення, відсутності інвестицій тощо.

Концептуальні та суто прикладні питання і проблеми щодо формування та реалізації державної політики забезпечення економічної безпеки держави та її базисних складових, у тому числі зі застосуванням проактивних механізмів, інструментів та засобів, досліджуються в публікаціях таких науковців, як Ажажа М. А., Фурсін О. О., Венгер О. М. [1], Амоша О. І. та ін. [2], Біла С. О. [3], Васіна А. Ю. [4], Волинець В. В. [5], Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. [6], Єрохін С. А. [7], Желюк Т. Л. [8], Жужукіна Н. І. [9], Макара О. В. [10], Назаркевич І. Б. [11], Науменкова С. В., Міщенко С. В. [12], Папп В. В. [13], Іляш О. І., Васильців Т. Г., Лупак Р. А., Гетьманський В. О. [14], Васильців Т. Г., Мульська О. П., Левицька О. О. та ін. [15] та ін.

Позаяк нове середовище, яке більш складне та характеризується ширшою чисельністю і вищим рівнем складності, породжує все нові виклики та загрози безпеці, економічним агентам і національ-

ному господарству загалом, це обумовлює потребу в нових розробках як теоретико-методичного, так і методико-прикладного характеру з формування та реалізації державної політики посилення засад економічної безпеки держави.

Метою статті є ідентифікація й узагальнення викликів і обґрунтування імперативів посилення економічної безпеки України в умовах війни.

В умовах повномасштабної війни в економіці України відбулися значні зміни, що були переважно обумовлені такими екзистенційними трендами:

- 1) скорочення чисельності населення країни внаслідок зростання темпів і обсягів зовнішньої міграції населення;
- 2) звуження місткості внутрішнього ринку через зменшення кількості та щільності населення всередині країни, а також зниження рівня доходів, погіршення якості життя;
- 3) зменшення чисельності підприємств через прямі й опосередковані збитки від воєнної агресії, обстрілів і руйнувань;
- 4) скорочення експорту продукції через різкі обмеження в застосуванні морського транспорту та авіаційних перевезень;
- 5) призупинення зовнішніх інвестицій внаслідок зростання воєнних ризиків.

Ці та інші чинники критичною мірою дестабілізували внутрішній ринок і вітчизняне виробництво, призвели до погіршення фінансово-економічного стану підприємств, обумовили кризу фінансів тощо, послабивши всі без виключення складові економічної безпеки національної економіки країни (рис. 1).

Таким чином, в умовах війни проблематика послаблення економічної безпеки стала характерною для всіх без виключення складових і компонентів економічної безпеки України. Складно виокремити ті чи інші сфери, де гострота проблематики більша або ж, навпаки, менша. Це і питання фінансів та бюджетів, і соціально-демографічні проблеми, і труднощі організації логістики та налагодження просування і збуту продукції на світових глобалізованих ринках тощо.

Отже, все це в підсумку загрожує настанням більш системної кризи, коли відновлення стійкості національного господарства України може стати, по суті, неможливим, коли буде пройдено граничну межу, а спроможність економіки до відновлення переросте або в неможливу, або в критично ускладнену та віднесену на довгострокову часову перспективу.

Відповідно, виклики, що поширилися, мають отримати адекватну реакцію з боку органів влади,

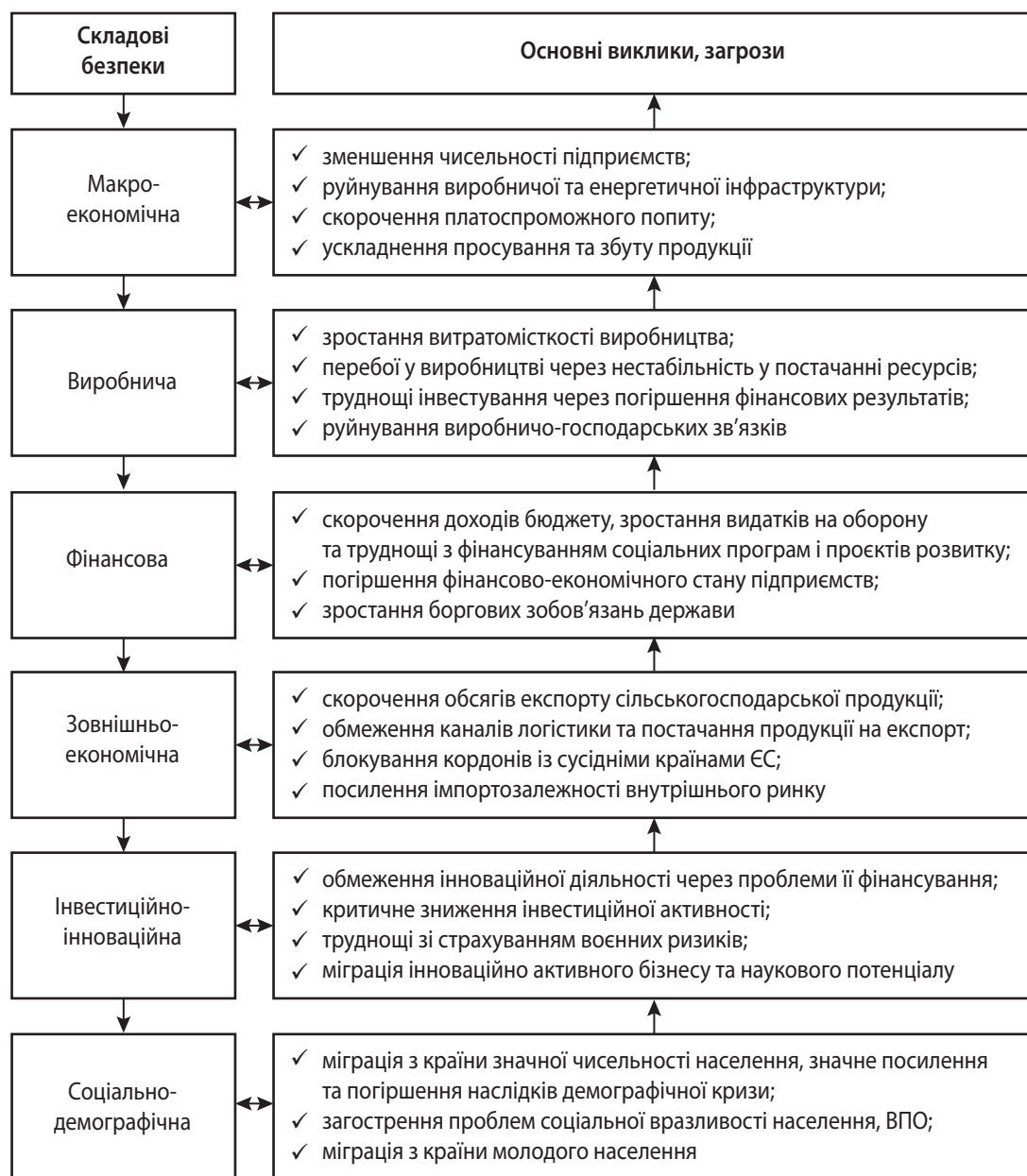

Рис. 1. Виклики економічної безпеки України в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

відповідальних за економічну та безпекову політику в країні, а використовувати інструменти і засоби слід спрямувати на протидію визначеним головним загрозам (рис. 2).

Відновлення економічного розвитку в Україні ускладнюється інтенсивними воєнними діями, що перешкоджають зростанню й адаптації. Частина ресурсів країни витрачається на протидію загрозам і підтримку стабільності економіки. Крім забезпечення ресурсами, важливо проводити структурні та інституційні реформи з метою перебудови та забезпечення економічної самодостатності. Шляхом збільшення ресурсів і впровадження системних змін формується нова

соціально-економічна система країни, що забезпечить економічну безпеку держави.

Державна політика, спрямована на відновлення економічної стійкості та безпеки країни, протидію зовнішній воєнній агресії, має бути чітко зосереджена та сфокусована на подолання системних деформацій, зменшення впливу перешкод на соціально-економічний розвиток, а також подолання негативних наслідків та проблем сталого розвитку держави.

Українській владі важко вирішити ці проблеми зі застосуванням старих, низькоєфективних і непроактивних підходів і практик, оскільки проблематика має системний характер та існує вже протягом тривалого часу. Крім того, Україна стикається з проблемами тінізації та монополізації

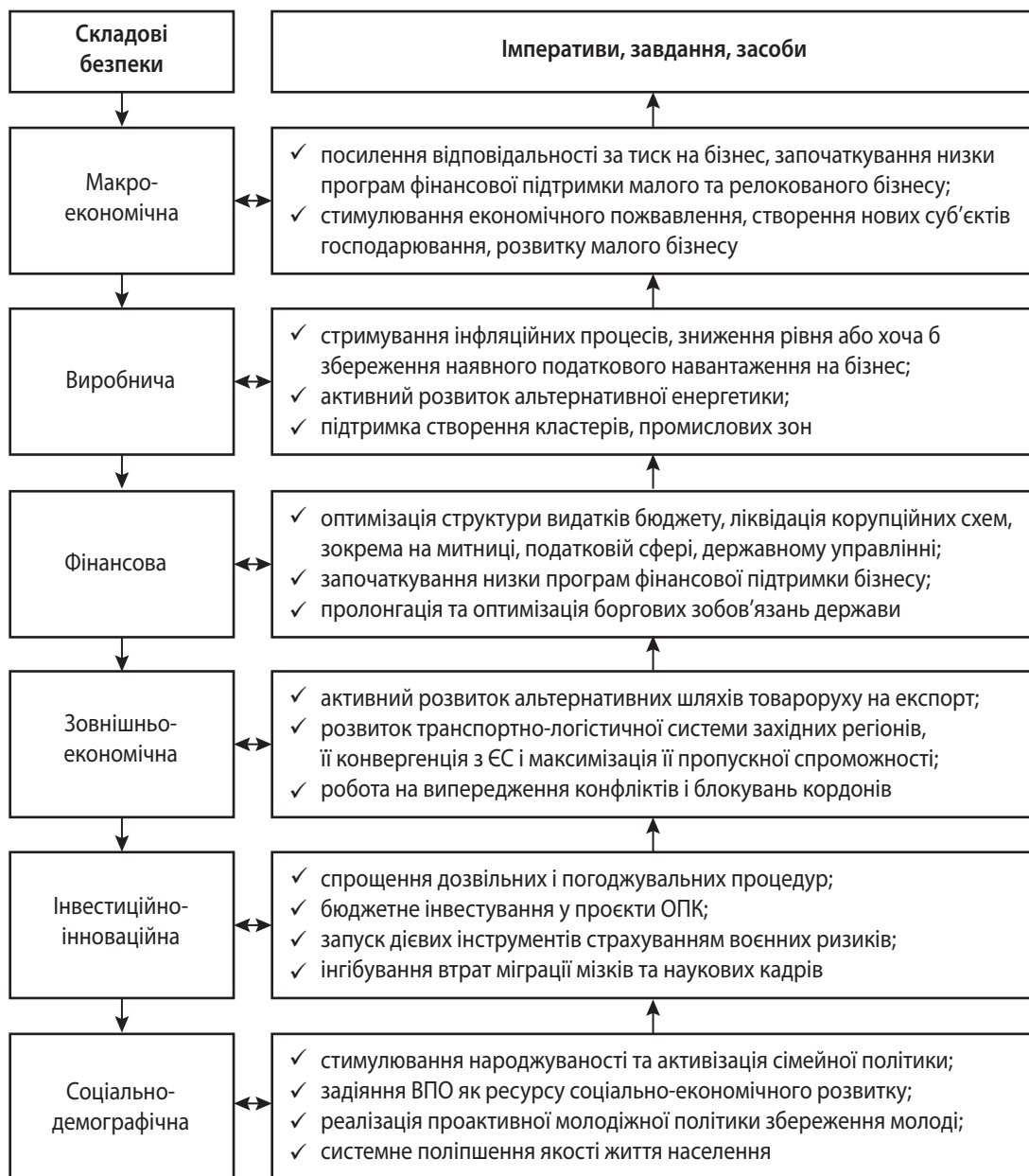

Рис. 2. Імперативи зміцнення економічної безпеки України в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

економіки, корупції, бюрократизації, боргової залежності, зовнішньої трудової міграції та бідності населення.

Розвиток більш економічно сталих соціально-економічних систем в Україні потребує більш чіткої визначеності, надалі підкріпленої дієвими механізмами та засобами регулювання. У державній політиці важливо визначити загальнонаціональні та територіальні пріоритети, а також забезпечити систему регулювання для досягнення поставлених на шляху стабілізації та повоєнного відновлення цілей. Це допоможе більш ефективно вирішити проблеми окупованих територій та їх навколишніх областей.

Економічна стабілізація і безпека, а вже надалі – стабільний економічний розвиток країни має бути основною метою для здійснення реінтеграції територій, що не поки контролюються. До найважливіших завдань, які потребують швидкого вирішення, слід віднести проблему відсутності системи сприяння конкуренції від держави та ефективного регулювання державою монополій. Монополія на ринках споживання та зловживання монополієм становить спричинюють зупинення модернізаційних процесів, порушення конкурентних відносин і посилення корупції в економічній системі.

Окрім подолання системної проблеми монополізації більшості ринків та цільових ринкових сегментів в Україні, необхідно ефективно боротися

з тіньовою економікою. Тому в рамках державного регулювання важливо поліпшити якість податкового та митного управління, впровадити економічні заохочення для легалізації доходів та офіційного працевлаштування, розширити сфери безготівкових платежів.

Українській владі складно боротися із проблемами з подолання корупції (у т. ч. з причин не лише декларування, а реального втілення дієвих заходів), але треба визнати, що останніми роками було впроваджено реформи для боротьби з цим явищем. Для посилення стійкості країни до зовнішніх загроз потрібно активізувати реалізацію ряду інституційних змін, таких як підвищення прозорості бюджетної політики, створення антикорупційних судів та електронного адміністрування, а також поліпшення управління державними підприємствами.

Для успішної реінтеграції непідконтрольних територій важливо зміцнювати конкурентоспроможність українського виробництва на внутрішніх і зовнішніх ринках. Однак для досягнення цієї мети потрібно вирішити ряд стратегічних завдань, таких як:

- ✦ модернізація промислового комплексу;
- ✦ доступ до довгострокових кредитів для локальних виробників;
- ✦ використання передових технологій у виробництві високотехнологічної продукції;
- ✦ зменшення імпорту;
- ✦ поліпшення зовнішньоторговельного балансу;
- ✦ підвищення рівня зайнятості та якості життя населення.

Важливо, щоб всі позитивні зміни в економічній системі України були доступні для населення на неконтрольованих територіях. Необхідно змінити підходи до інформаційної пропаганди та гуманітарної підтримки, щоб ефективно показати економічне зростання.

Нарощування експортного потенціалу та поліпшення позицій у міжнародному розподілі праці є позитивними факторами для економічного розвитку держави. Хоча обсяг українського експорту збільшується, цього недостатньо для забезпечення високого рівня економічної безпеки країни.

Понад половина експорту нашої країни складається з продуктів низької доданої вартості, виробництво яких не потребує високих технологій. Це пояснюється переважно відсутністю належної державної підтримки для експортоорієнтованих виробників у галузі інвестицій, маркетингу, інновацій і технологій. Тому в рамках політики забезпечення економічної безпеки держави цілком виправдано враховувати такі аспекти:

- ✦ збільшення фінансування експортного виробництва продуктів високої доданої вартості;
- ✦ розширення функцій експортно-кредитних агентств;
- ✦ створення спеціальних експортних зон;
- ✦ поліпшення системи контролю експорту;
- ✦ збільшення маркетингово-промоційної підтримки вітчизняного експорту.

Метою організаційного блоку механізмів та інструментів державної політики гарантування економічної безпеки України в критично складному середовищі повномасштабної війни є створення ефективної системи управління такою політикою, тоді як економічна мета полягає в проведенні економічних реформ для забезпечення економічної свободи, зовнішньої та внутрішньої конкурентоспроможності регіонів, а також укріплення внутрішньої єдності країни на всіх рівнях управління.

Послідовне й узгоджене впровадження заходів організаційного та економічного характеру сприятиме досягненню загальної мети механізму – створення цілісної національної економічної системи, суспільства зі здоровою та конкурентоздатною економікою, інтегрованими регіонами, відсутністю конфліктів та спрямованістю на досягнення спільних цілей розвитку країни та її економіки.

ВИСНОВКИ

Отже, параметри економічної безпеки економіки України в умовах війни істотно погіршилися, що проявилось в послабленні головних структурно-функціональних складових безпеки, а саме:

- ✦ *макроекономічної* (через зменшення чисельності підприємств, руйнування виробничої та енергетичної інфраструктури, скорочення платоспроможного попиту, ускладнення збуту продукції);
- ✦ *виробничої* (зростання витратомісткості виробництва, перебої у виробництві, труднощі інвестування через погіршення фінансових результатів, руйнування виробничого господарських зв'язків);
- ✦ *фінансової* (скорочення доходів бюджету, зростання видатків на оборону та труднощі з фінансуванням соціальних програм і проєктів розвитку, погіршення фінансово-економічного стану підприємств, зростання боргових зобов'язань держави);
- ✦ *зовнішньоекономічної* (скорочення обсягів експорту сільськогосподарської продукції, обмеження каналів логістики та постачання продукції на експорт, блокування кордонів

із сусідніми країнами ЄС, посилення імпортозалежності внутрішнього ринку);

- ✦ *інвестиційно-інноваційної* (обмеження інноваційної діяльності через проблеми її фінансування, критичне зниження інвестиційної активності, труднощі зі страхуванням воєнних ризиків, міграція інноваційно активного бізнесу та наукового потенціалу);
- ✦ *соціально-демографічної* (зовнішня міграція значної чисельності населення, значне посилення та погіршення наслідків демографічної кризи, загострення проблем соціальної вразливості населення, ВПО, міграція з країни молодого населення).

Подолаття цієї складної ситуації, зокрема шляхом посилення функціонально-структурних складових економічної безпеки національної економіки України, потребує реалізації системної сукупності заходів і засобів, орієнтованих на досягнення певних стратегічних імперативів державного регулювання в аналізованій сфері. Зокрема, йдеться про вирішення завдань державної політики в межах таких пріоритетів, як:

- ✦ посилення відповідальності за тиск на бізнес, започаткування низки програм фінансової підтримки малого та релокованого бізнесу;
- ✦ стимулювання економічного пожвавлення, створення нових суб'єктів господарювання, розвиток малого бізнесу;
- ✦ стримування інфляційних процесів, зниження рівня або хоча б збереження наявного податкового навантаження на бізнес;
- ✦ активний розвиток альтернативної енергетики;
- ✦ підтримка створення кластерів, промислових зон;
- ✦ оптимізація структури видатків бюджету, ліквідація корупційних схем на митниці, у податковій сфері, в державному управлінні;
- ✦ започаткування низки програм фінансової підтримки бізнесу;
- ✦ розвиток транспортно-логістичної системи західних регіонів, її конвергенцію з ЄС і максимізацію пропускнуої спроможності;
- ✦ спрощення дозвільних і погоджувальних процедур;
- ✦ бюджетне інвестування у проекти оборонно-промислового комплексу.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є вдосконалення методики стратегічного планування посилення структурно-функціональних компонентів економічної безпеки України в умовах системної кризи, обумовленої наслідками повномасштабної війни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ажажа М. А., Фурсін О. О., Венгер О. М. Зарубіжний досвід регіонального економічного розвитку: інновації, екосистема, місцеве самоврядування. *Humanities Studies*. 2022. Вип. 11. С. 169–183. DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2022-11-88-18>
2. Амоша О. І., Аптекар С. С., Білопольський М. Г., Юрій С. І. та ін. Структурні реформи економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2011. 846 с.
3. Біла С. О. Структурна політика в системі державного регулювання трансформаційної економіки: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2001. 408 с.
4. Васіна А. Ю. Організаційно-функціональний механізм структурного реформування національної економіки: теоретичні й методологічні основи формування. *Економіка та держава*. 2016. № 4. С. 64–68. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2016/15.pdf
5. Волинець В. В. Шляхи удосконалення галузевої структури економіки країни. *Економіка та держава*. 2006. № 8. С. 32–34.
6. Давимука С. А., Куйбіда В. С., Федулова Л. І. Тенденції розвитку нової регіональної політики ЄС. *Регіональна економіка*. 2019. № 1. С. 76–87. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-1-9>
7. Єрохін С. А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект): монографія. Київ: Світ знань, 2002. 528 с.
8. Желюк Т. Л. Структурні трансформації як джерело формування нової якості економічного зростання. *Світ фінансів*. 2010. № 2. С. 7–17. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/419/427>
9. Жужукіна Н. І. Структурні перетворення в умовах економічної кризи. *Харчова промисловість*. 2017. № 22. С. 178–181. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0db23868-528c-4b74-a043-a98cf1d040ee/content>
10. Макара О. В. Структурні трансформації у соціально-орієнтованій національній економіці. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 2. Ч. 2. С. 166–173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_2%282%29_27
11. Назаркевич І. Б. Державне регулювання структурних змін в економіці України: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03. Львів, 2021. 40 с.
12. Науменкова С. В., Міщенко С. В. Проблеми подолання негативного впливу глобальних диспропорцій та формування нового геофінансового механізму. *Фінанси України*. 2009. № 3. С. 23–36.
13. Папп В. В. Структурна трансформація економіки України у контексті євроінтеграційних процесів. *Регіональна економіка*. 2008. № 1. С. 23–31.
14. Ilyash O., Vasylytsiv T., Lupak R., Get'manskiy V. Models of efficiency of functioning in trading enterprises under conditions of economic growth. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*. 2021. Iss. 51. P. 7–24. DOI: <https://doi.org/10.2478/bog-2021-0001>

15. Vasylytsiv T., Mulska O., Levytska O. et al. Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation. *Science and Innovation*. 2022. Vol. 18. No. 2. P. 44–58.
DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.044>
16. Vasylytsiv T. The Economic Security of Ukraine Business: Strategy and Mechanisms for Strengthening. Lviv : Aral, 2008.
17. Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kuniyska-Iliash M. et al. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. Vol. 8. No. 1. P. 70–88.
DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>

REFERENCES

- Amosha, O. I. et al. *Strukturni reformy ekonomiky: svitovyi dosvid, instytuty, stratehii dlia Ukrainy* [Structural Reforms of the Economy: World Experience, Institutions, Strategies for Ukraine]. Ternopil: Ekonomichna dumka, 2011.
- Azhazha, M. A., Fursin, O. O., and Venher, O. M. "Zarubizhnyi dosvid rehionalnoho ekonomichnoho rozvytku: innovatsii, ekosystema, mistseve samovriaduvannia" [Foreign Experience of Regional Economic Development: Innovation, Ecosystem, and Local Self Governance]. *Humanities Studies*, no. 11 (2022): 169-183.
DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2022-11-88-18>
- Bila, S. O. *Strukturna polityka v systemi derzhavnogo rehuliuвання transformatsiinoi ekonomiky* [Structural Policy in the System of State Regulation of the Transformational Economy]. Kyiv: Vyd-vo UADU, 2001.
- Davymuka, S. A., Kuibida, V. S., and Fedulova, L. I. "Tendentsii rozvytku novoi rehionalnoi polityky YeS" [Trends in the Development of the New EU Regional Policy]. *Rehionalna ekonomika*, no. 1 (2019): 76-87.
DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2019-1-9>
- Ilyash, O. et al. "Models of efficiency of functioning in trading enterprises under conditions of economic growth". *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, no. 51 (2021): 7-24.
DOI: <https://doi.org/10.2478/bog-2021-0001>
- Lupak, R. et al. "Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy". *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, vol. 8, no. 1 (2022): 70-88.
DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.01.04>
- Makara, O. V. "Strukturni transformatsii u sotsialno-orientovanii natsionalnii ekonomitsi" [Structural Transformations in the Socially Oriented National Economy]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, iss. 2, part 2 (2013): 166-173. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2013_2%282%29__27
- Naumenkova, S. V., and Mishchenko, S. V. "Problemy podolannia nehatyvnoho vplyvu hlobalnykh dysproporsii ta formuvannia novoho heofinansovoho mekhanizmu" [Problems of Overcoming the Negative Impact of Global Disparities and the Formation of a New Geofinancial Mechanism]. *Finansy Ukrainy*, no. 3 (2009): 23-36.
- Nazarkevych, I. B. "Derzhavne rehuliuвання strukturnykh zmin v ekonomitsi Ukrainy" [State Regulation of Structural Changes in the Economy of Ukraine]: *avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.03*, 2021.
- Papp, V. V. "Strukturna transformatsiia ekonomiky Ukrainy u konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv" [Structural Transformation of the Economy of Ukraine in the Context of European Integration Processes]. *Rehionalna ekonomika*, no. 1 (2008): 23-31.
- Vasina, A. Yu. "Orhanizatsiino-funktsionalnyi mekhanizm strukturnoho reformuvannia natsionalnoi ekonomiky: teoretychni i metodolohichni osnovy formuvannia" [Organizational and Fuctional Mechanism of the National Economy Structural Reforming: Theoretical and Methodological Backgrounds to Formation]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 4 (2016): 64-68. http://www.economy.in.ua/pdf/4_2016/15.pdf
- Vasylytsiv, T. et al. "Factors of the Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation". *Science and Innovation*, vol. 18, no. 2 (2022): 44-58.
DOI: <https://doi.org/10.15407/scine18.02.044>
- Vasylytsiv, T. *The Economic Security of Ukraine Business: Strategy and Mechanisms for Strengthening*. Lviv: Aral, 2008.
- Volynets, V. V. "Shliakhy udoskonalennia haluzevoi struktury ekonomiky krainy" [Ways to Improve the Sectoral Structure of the Country's Economy]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 8 (2006): 32-34.
- Yerokhin, S. A. *Strukturna transformatsiia natsionalnoi ekonomiky (teoretyko-metodolohichni aspekt)* [Structural Transformation of the National Economy (Theoretical and Methodological Aspect)]. Kyiv: Svit znan, 2002.
- Zheliuk, T. L. "Strukturni transformatsii yak dzherelo formuvannia novoi yakosti ekonomichnoho zrostantia" [Structural Transformation as Source of Forming of a New Quality of Economic Growth]. *Svit finansiv*, no. 2 (2010): 7-17. <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/419/427>
- Zhuzhukina, N. I. "Strukturni peretvorennia v umovakh ekonomichnoi kryzy" [Structural Transformations in the Conditions of the Economic Crisis]. *Kharchova promyslovisht*, no. 22 (2017): 178-181. <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0db23868-528c-4b74-a043-a98cf1d040ee/content>